

Het oordeel van een man der wereld over den christelijken geloofsstrijd

<https://hdl.handle.net/1874/234608>

mm 11043

BR. 1877. II. 21.

Het Eeuwig Evangelie.

CHRISTELIJK MAANDSCHRIFT

ONDER REDACTIE VAN

J. CRAMER,

en

G. H. LAMERS,

Theol. Doct. en Hoogl. te Groningen.

Theol. Doct. en Hoogl. te Groningen.

1877.

N°. 2.

HET OORDEEL VAN EEN MAN DER WERELD
OVER DEN CHRISTELIJKEN GELOOFSSTRIJD.

DOOR

J. MOLL Jbz.

AMSTERDAM,
W. H. KIRBERGER.

1877.

II.

HET OORDEEL VAN EEN MAN DER WERELD OVER DEN CHRISTELIJKEN GELOOFSSTRIJD.

Handel. 25 : 19.

Overal strijd, waar wij het oog wenden op eene aarde door zonde en dood bewoond. Licht en duisternis verdragen malkander nooit. Zomer en winter, gelijk dag en nacht, koude en warmte blijven in de natuur, door verschillende krachten en werkingen, onophoudelijk kampen. In ieder rijk der levende en bezielde schepping staan, als 't ware, vijandelijke legers gewapend, die rusteloos malkander bedreigen en aanvallen, in de lucht en de wateren, boven de oppervlakte der aarde en in haren schoot. Het is er verre van daan, dat de wolf met het lam verkeer en de luipaard bij den geitenbok nederliggen, de koe met de beerin weiden zou.

Niet anders is en blijft het in de menschen-wereld, ofschoon de Vredevorst op aarde kwam en zijnen Hemel-troon bekleedt. Waar het Woord der verzoening vrede verkondigt door het bloed des kruises, heeft toch en houdt steeds de mensch eenen strijd op aarde, in eigen boezem tegen begeerlijkheid en driften, tegen vleesch en bloed, even zeer als tegen lot en leed, tegen zonde en dood.

En hoe bestendig wordt, op allerlei wijze, met allerlei wapenen, krijg gevoerd op elk gebied van kennis en kunst

en wetenschap niet alleen, maar ook voor verschillende meeningen en inzichten, bedoelingen en belangen, in het staatkundig en burgerlijk, het maatschappelijk en huise-lijk leven. Ik zwijg hier van hetgeen ieders hart en mond vervult, zoo vaak het oorlogsvuur ontbrandt, dat onze hooggeroemde eeuw tot onuitwischbare schande strekt, en de menschheid en de Christenheid diep onteert. Maar wij herinneren slechts, wat ons naar waarheid schijnt gezegd te zijn: »dat bij allerlei strijd- en levens-vragen des »tijds, de diepste grond en de machtigste, verborgene »drijfveeren te zoeken zijn op zedelijk en godsdienstig »gebied." Is het dan wonder, dat ook over de geestelijke, hemelsche, goddelijke dingen de strijd zoo menigvuldig en hevig ontvlamt, door alle tijden heen? Onze dagen worden gekenmerkt door vroeger ongeziene beweging, ontwikkeling en inspanning van stoffelijke krachten en verstandelijke werkzaamheid. Indien nu het Godsrijk zich handhaven en uitbreiden, indien het lichaam van Christus leven en wasdom toonen, indien het geloof de wereld overwinnen zal, — kan het dan anders, of de strijd en vijandschap tusschen Christendom en wereld, tusschen het rijk des lichts en der duisternis moet bestendig en geweldig zijn? Ook daarin zien wij niets nieuws onder de zon. De Heer heeft gesproken: *»meent niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde. Neen! zeg Ik »u, niet dan verdeeldheid: het is onvermijdelijk dat de »ergernissen komen.*" Sinds Hij alzoo sprak, zijn nieuwe strijders opgestaan in de plaats der gevallenen. Het tooneel van den krijg werd verplaatst. Men ziet oude wapenen tot nieuwen aanval gescherpt en gepolijst, alsof ze ontdekkingen en uitvindingen waren onzes tijds. Doch in den grond der zaak heeft de Heer nog denzelfden tegenstand ten huidigen dage, dien Hij eens op aarde vond.

Niets anders toonen ons ook de ontmoetingen van Christus' gezanten en geloovigen, inzonderheid die van Paulus, bij de prediking en belijdenis van het woord des kruises en

der opstanding. Den Christelijken strijd van den grooten Heiden-Apostel willen wij hier niet in 't algemeen, maar slechts in één enkel opzicht, met het oog op onze dagen, beschouwen. Het is de opmerking van het standpunt, waarop dikwijls de wereld zich plaatst tegenover Christus en zijn Evangelie, als zij DEN CHRISTELIJKEN GELOOFSSTRIJD BEOORDEELT. Daarvan zien wij eene merkwaardige proef in het wereldschgezind oordeel, dat Festus uitspreekt tegenover Paulus, die voor zijne vierschaar staat. Welgelukzalig zijn alléén, die als de Apostel in den geloofsstrijd staan en bevestigd worden op den vasten grond der gemeenschap des geestes met den levenden Jezus, en die door het oordeel der wereld zich te meer gewekt en gesterkt vinden om aan te doen de gansche wapenrusting Gods.

Zóó zien wij hier Paulus in zijne boeien, die hij reeds 2 jaren droeg, sinds hij den Jeruzalemschen kerker verwisseld had met de gevangenis te Cesaréa. Felix had hem gevonnist en vrijgesproken, maar nochtans hem in banden gelaten, om de vijandige Joden te believen. De nieuwe Landvoogd Festus heeft hem verhoord en onschuldig gevonden, maar wil hem naar Jeruzalem opzenden. Maar Paulus weet, dat op den weg en voor het Sanhedrin, hem de dood van de saamgezworenen te wachten staat. Daarom heeft hij, als Romeinsch burger, zich op de Keizerlijke vierschaar beroepen, en zal nu naar Rome worden opgezonden. Maar welk verslag zal Festus aldáár geven van de beschuldiging tegen den Apostel ingebracht, en van het misdrijf hem te laste gelegd? Om uit die verlegenheid zich te redden, wil de Landvoogd gebruik maken van het welkomst-bezoek, dat door koning Agrippa den 2de hem gebracht wordt. Die vorst is, als Jood, met de wetten en plechtigheden van den Joodschen godsdienst genoeg bekend, om raad en voorlichting te kunnen verleen. De loop van Paulus' rechtsgeding wordt door Festus aan Agrippa medegedeeld en tevens de uitslag van het onderzoek. »De beschuldigers, zegt hij, »hier voor mij staande

»hebben geen aanklacht ingebracht van de dingen welke ik
 »vermoedde; maar zij hadden met hem zekere twistvragen
 »en geschillen over hunnen godsdienst en over zekeren Jezus,
 »die gestorven was, van wien Paulus zeide dat hij leeft.”
 Dus luidt het merkwaardig, wereldschgezind oordeel van
 Festus over den Christelijken geloofsstrijd van Paulus, die
 dezelfde is al de eeuwen door tot op dezen dag. Wél ver-
 dient opzettelijke overweging en ernstige behartiging, wat
 daarin te PRIJZEN en wat daarin te LAKEN valt.

Of zien wij niet terstond, hoe Festus over den aard en
 het eigenlijk karakter van Paulus' geloofsstrijd GEENSZINS
 ZONDER RECHTMATIGHEID EN BILLIJKHEID heeft geoordeeld?
 »Het geldt hier,” zegt hij, »twistvragen en geschillen over
 »hunnen godsdienst.” Dus spreekt hij, na eerlijk en ern-
 stig onderzoek, met de verklaring (vs. 18) »dat hij zulks
 »niet vermoed had, toen het rechtsgeding begon.” Geheel
 andere dingen verwachtte hij van de beschuldigers te ver-
 nemen. Hij dacht te zullen vonnissen over misdaden van
 roof of moord, bedrog of geweld, oproer of miltzucht.
 Wel hadden zij velerlei zware aanklachten ingebracht,
 doch die zij niet konden bewijzen, evenmin als Tertullus,
 die voor Felix van Paulus sprak als »een pest, door wien
 »oproer verwekt werd onder al de Joden van de geheele
 »wereld.”

Zóó ging het gedurig met de eerste Christenen, aan
 wie allerlei misdrijf en gruwel werd te laste gelegd, als
 eene »secte, die alom weêrsproken werd.” Evenzoo gaat
 het meermalen nog in de wereld. Maar ach! dat vroe-
 ger en later nooit naam-christenen, zonder geloof en
 godsvrucht, tot die klachten de stof en aanleiding gele-
 verd hadden! O! dat nauwkeurig onderzoek altijd en
 overal, gelijk bij Festus, tot vrijspraak leiden mocht!
 Nadrukkelijk is de Apostolische vermaning: (I. Petr. 3: 16)
 »hebt eene goede consciëntie, opdat in 't geval zij kwa-
 »lijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij beschaamd
 »worden, die uwen goeden wandel in Christus lasteren.”

Maar ook het vermoeden, door Festus vóór zijn onderzoek gekoesterd, is zoo vaak dat der wereld. Hoe lichtelijk en gaarne verdenkt zij Jezus' geloovige volgelingen, en vooronderstelt bij hen verkeerde beginselen en bedoelingen, zoo al geen misdaden en ondeugden, terwijl zij het oor voor lasteringen openhoudt. Het Christelijk hart blijve daarvoor gesloten, steeds gedachtig aan de waarschuwing des Evangeliums: »Oordeelt niet naar vooroordeel of »schijn, maar naar de liefde, die geen kwaad denkt!»

Rechtmatig wordt door Festus de geloofsstrijd van Paulus eene zaak van »*godsdiens*t" genoemd, die hij als wereldman niet kent, en daarom niet kan en wil beslissen. Gansch onbewimpeld betuigt hij voor Agrippa zijne onkunde en onbevoegdheid. Dit doen zoo velen niet, die vaak als de blinden over de kleuren spreken. Meent men te recht, dat alléén deskundigen en wél onderwezenen over de strijd-vragen van wetenschap en kunst beslissen mogen: over godsdiens wordt gedurig zonder kennis geoordeeld. En toch »begrijpt de natuurlijke, de zinnelijke mensch niet »de dingen, die des Geestes Gods zijn; hij kan ze niet »verstaan omdat ze geestelijk onderscheiden worden.»

Als rechter mag en wil Festus over »*Godsdiens*t" niet oordeelen, ja! in dien strijd over geloofszaken zich niet mengen. Dus eischte het de staatkunde en verdraagzaamheid der Romeinen. Pilatus nam dat standpunt aanvankelijk ook in bij Jezus' rechtszaak. Ook Gallio wilde »over »zulke dingen geen rechter zijn, en dreef te Corinthe de »Joden weg van zijnen rechterstoel. (Hand. 18: 15, 16) Hadde maar altijd en alom de wereld en hare Overheid alzóó geoordeeld! Ware nooit haar beslissend, dwingend gezag en haar bloedig zwaard geworpen in de schaal der godsdiens-vragen! Hoeveel verdrukking en vervolging, hoevele kerkerholen en moordschavotten en brandstapels hadden dan de Christenheid en de menschheid niet geschandvlekt! Wél draagt de wereldlijke Overheid het zwaard niet te vergeefs, en

is de Rechter geroepen om orde en rust, veiligheid en zedelijkheid te handhaven, met wettigheid en waardigheid. Doch wanneer *deze* niet worden aangerand of bedreigd, is hij geenszins bevoegd om te oordeelen, maar heeft hij de vrijheid des gewetens en der overtuiging in godsdienstvragen te eerbiedigen, gelijk Festus deed. Hadde nu slechts de kerk des Heeren en hadden hare Opzieners en leden in hunnen geloofsstrijd nooit de tusschenkomst der burgerlijke overheid ingeroepen, nooit hare beslissende vonnissen en wapenen begeerd, en jammerlijk misbruikt! Dan ware het geschiedboek van Christus' kerk niet door zooveel bloedige bladzijden bezoedeld!

Daar is ook WAARHEID evenzeer als *rechtmatigheid* op te merken in Festus' oordeel over Paulus' geloofsstrijd. Of geeft hij niet met juistheid de groote hoofdzaak en het middelpunt op van de godsdienstvragen en geschillen, waarover hier sprake was? Zij gelden, zegt hij, »*zekeren Jezus, die gestorven was, van wien Paulus zeide dat Hij leeft.*»

Alzóó toont Festus te weten en te gevoelen waarop, in den grond der zaak, hier alles aankomt. De Apostel heeft dus in zijne verantwoording, die Lucas slechts met een woord vermeldde, ook gesproken van Jezus en diens Evangelie, van Jezus' dood en opstanding. Naar waarheid ziet en erkent Festus, dat Paulus' geloofsstrijd niet zoozeer gaat over plechtigheden en godsdienstige gebruiken, wetten en zeden. Neen! veel hooger en dieper ligt het groote geschilpunt, dat alles beheerscht en bezielt. Het is een PERSOON en een FEIT, waarvan hij spreekt. »*Zekeren Jezus*» geldt het, geen loutere meening, geen wijsgeerig of godsdienstig stelsel, door Paulus uitgedacht of verkondigd. De Apostel staat en strijdt voor een *Persoon*, en wat hij van dezen beweert, weërspreken de Joden. Nog blijft diezelfde vraag, in al haar gewicht, het groote geschilpunt: »*Wie is die zekere Jezus?*» De Jood en de ongeloofige van vroeger en later zegt: »Hij is de Zoon van

Jozef." Paulus en met hem het Evangelie verkondigt: »die Jezus is de beloofde Christus, de eigen, eengeboren, »mensch geworden Zoon van God, de Goddelijke Zalig- »maker der wereld, die uit den Hemel kwam en boven »allen is, God geopenbaard in het vleesch." Nog blijft dan dezelfde vraag: »*wat* is die zekere Jezus?" Noemt gij Hem den Leeraar Israëls, ja den uitnemendsten, grootsten, besten Leeraar, het gadeloos-verheven voorbeeld der menschen? Hij is het; doch veel meer dan dit was het, dat Paulus verkondigde en dat de hoofdzaak bleef van den geloofsstrijd tot op dezen dag. Bezit die »zekere Jezus" eene geheel eenige waardigheid en heerlijkheid, eene goddelijke grootheid en werkzaamheid, in betrekking tot ons, als verlosser van zondaren? Daarover was en bleef het de strijd met de wereld, toen en thans.

Van dien Persoon geldt het hier niet slechts zijne leer, maar bovenal zijne geschiedenis en HET FEIT van zijnen dood en zijne herleving. Het is, zegt Festus, »*een gestorven Jezus,*" waarover Paulus strijdt met de Joden. Wél waren zij het eens daaromtrent, dat die Jezus had geleefd en gedood werd aan een kruis. Dit was in geen hoek geschied en door niemand ooit betwist of betwijfeld. Maar de beteekenis en bedoeling, de kracht en vrucht van dien dood — Jezus' kruis als dat van den beloofden Christus, door God overgegeven tot verzoening der zonden — dit was den Jood een ergernis en den Heiden eene dwaasheid. En toch wilde Paulus niets anders prediken en roemen dan Jezus Christus en dien gekruisigd, als de kracht Gods en de wijsheid Gods tot behoudenis van hen, die gelooven. Nooit en nergens schaamde hij zich dat geloof en die belijdenis, hoe ook te Cesaréa, te Jeruzalem, te Rome bespot en bestreden. Daar werd ook sedert 18 eeuwen geen andere heilsweg van den hemel geopenbaard en op de aarde gevonden, buiten dit, door de wereld steeds verworpen en versmade, maar eeuwige Evangelie: »dat Jezus gestorven is voor onze zonden

en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking en verlossing."

Wat Paulus verkondigde, maar door Jood en Heiden hevig werd betwist, was de waarheid: dat die gestorven Jezus »LEEFT," dat Hij uit zijn graf lichamelijk opgestaan, nu in den Hemel leeft, als de Heer en Zaligmaker. Ziet daar het groote feit, door Gods almacht wonderdadig gewrocht, dat van den beginne de grondslag was, het middelpunt en de hoofdinhoud der Apostolische prediking. Indien toch deze Jezus nog onder de dooden, en niet de verrezene is, die als verlosser leeft, dan zegt Paulus: »is »onze prediking ijdel en ijdel uw geloof. Gij zijt dan nog »in uwe zonden. Onze ontslapenen zijn verloren en wij »worden valsche getuigen Gods bevonden."

Christenen! danken wij God voor hetgeen Festus, de Heidensche Landvoogd, ons hier herinnert en vermeldt als de hoofdzaak des Apostolischen Evangeliums, vroeger alleen door de Joodsche en Heidensche wereld bestreden, maar door Jezus' geloovigen, in al de eeuwen, vastgehouden. Het gansche Christendom staat of valt met den »Persoon" en »de geschiedenis" van Jezus als den Christus. Maar heil ons! en eer aan Gods genade! Wij zijn geen verdicte fabelen nagevolgd, als wij ons geloof en onzen troost, onze hoop en zaligheid bouwen daarop, dat Christus gestorven is en leeft naar de Schriften. Daarvan staat ook Paulus voor Festus en Agrippa als een onwraakbaar getuige en een levend toonbeeld. Leest in het volgende Hoofdstuk wat hij hier verzekert omtrent zich zelve. Weleer bekend als vijand en vervolger van Jezus' naam en aanhang, is hij, op den weg naar Damascus, door Jezus' verschijning en woord uit den hemel, bekeerd tot het geloof en den dienst des verhoogden Verlossers. Voor dien Jezus kan hij schade en schande, geeseling en steening, kerker en marteldood, met kalmen heldenmoed en ongestoorde zielsrust verwachten en verdragen. Voorzeker! een onoplosbaar zielkundig raadsel bleef de geschiedenis en het karakter des Apostels, indien hij den opge-

wekten, levenden Jezus niet waarlijk gezien en gehoord had. Te vergeefs tracht het ongeloof de kracht van dit bewijs te loochenen en te ontzenuwen. Neen! de groote, edele Tarser kan geen bedrieger of bedrogene zijn, al zegt Festus dat hij uitzinnig is. Woorden van waarheid en gezond verstand spreekt hij, even als de elf Apostelen en de 500 broeders, die eerst ongeloovig waren, maar later als ooggetuigen juichten: »Wij hebben den »opgewekten Heer gezien, die met vele gewisse kenteeke-
»nen ons verschenen is!»

Ja! de oorsprong en planting, de verbreiding en bewaring der Christelijke kerk blijft in de wereldgeschiedenis een onverklaarbaar verschijnsel, indien de gestorvene Jezus niet verzezen is en leeft als de Stichter en Opperheer, de Hoeder en verzorger Zijner gemeente. Zij mag, — hoe ook de wereld haar bestrijdt en bespot, — bij de eigen ervaring der geloovigen, uit de volle borst vroolijk zingen: »Ja Jezus leeft! veel duizend harten gevoelden in »de bangste smarten den hoogen troost, dat Jezus leeft. »In heeten strijd met boezemzonden, in bangen doodstrijd »ondervonden veel duizend harten, dat Hij leeft!» (Gez. 136:5.)

Doch keeren wij tot Festus terug, die als Landvoogd met rechtmatigheid oordeelt over den aard, en naar waarheid spreekt over de hoofdzaak en den grond van Paulus' geschil met de Joden. Maar zeer te *laken* is zijne miskenning van het gewicht der zaak, alsof die geloofsstrijd hem zelve persoonlijk niet aangaat. En deze LICHTVAARDIGHEID mogen wij geenszins voorbijzien.

Of ziet gij hier niet een wereldman, gelijk er toen en steeds zoovelen waren en nog zijn? Let nauwkeurig op zijne woorden tot Agrippa. Hij zegt tot den Joodschen koning niet: »zij hebben eenige geschillen over *wven*,» maar over »*hunnen* godsdienst.» Zóó wijst hij op eenen strijd, niet van des konings geloof, maar van dat der Joodsche vijanden van Paulus. Hun »*godsdienst*» zegt hij, en

gebruikt hier uit beleefdheid voor Agrippa opzettelijk een in het oorspronkelijke dubbelzinnig woord, dat *ware Godsvereering*, maar ook *bijgeloof* beteekent, gelijk het door Luther en anderen vertaald wordt. Het is toch zijn oogmerk den koning te sparen, die dat woord mag opvatten zooals hij verkiest. De beide Staatslieden en wereldgrooten kennen en ontzien malkander op het godsdienstig gebied, dat zij persoonlijk niet betreden willen. Doch veel minder spaart de Landvoogd des Apostels godsdienstig geloof omtrent dien zekeren Jezus, »*die stierf*” maar »*dien Paulus zegt te leven*.” Ook dat woord: »Paulus ZEGT,” is in het oorspronkelijke dubbelzinnig, en beteekent tevens dat Paulus zulks »BEWEERT” of »VOORGEeft.” Zóó spreekt Festus met het gevoel, dat die godsdienstvragen persoonlijk hem niet raken. Hij meent zelfs geheel buiten en boven die geschillen te staan, en begeert of behoeft zich daarmede niet te bemoeien. Voor het rechtsgeding alléén, voor niets méér of niets anders vraagt hij Agrippa's meening en inlichting; want het is hem onverschillig *wie* of *wat* die zekere Jezus eigenlijk zijn mag. Of die gestorvene al dan niet verrezen is en leeft, zooals Paulus beweert of voorgeeft, wil Festus niet vragen, niet weten, niet onderzoeken.

Zegt mogelijk iemand: dat is geen wonder; want zulk een onderzoek en zoodanige belangstelling was van geen Landvoogd en Heiden te wachten of te eischen. Wij vragen: was dan het vroeger door Paulus gesprokene voor Festus geen opwekking geweest om, — zooals de verstandige Stadhouder Sergius, zelfs tegenover eenen Elymas deed, — het Apostolisch Evangelie ernstig te hooren, rijpelijk te overwegen en recht te behartigen? Of kwam niet tot hem, evenals tot den heidenschen hoofdman Cornelius en als tot den heidenschen stokbewaarder, het woord der zaligheid? Maar bij hem ontbreekt alle ernst en nadenken, terwijl lichtvaardige wereldzin slechts voor aardsche dingen zijn hart gevoelig en toegankelijk maakt. Komt de Pila-

tus-vraag: »wat is waarheid?» hem niet op de lippen: »hij trekt zich toch geen van deze dingen aan,» gelijk vroeger zijn ambtgenoot, de Stadhouder van Achaje. Het voetspoor van zijnen voorganger Felix blijft hij drukken, en wordt zelfs geen oogenblik, zooals deze, getroffen. Straks zal hij, na het roerend slot van Paulus' toespraak, met den Koning en Bernice opstaan, en terzijde gaande spreken over Paulus' onschuld en beroep op den keizer; over Jezus' dood of leven wordt van Festus geen woord of gedachte meer vernomen.

Hoeveler oordeel over den Christelijken geloofsstrijd wordt even lichtvaardig als dat van Festus gevelde. Zóó was en is het in de wereld vaak bij vorsten en staatslieden, bij aanzienlijken en geleerden, bij rijken en armen, bij hooger en lager geplaatsten in maatschappelijken rang en stand. Menigeen acht de godsdienstvragen slechts geldig en gewichtig voor de volksmenigte, voor de geringen, onverlichten, onbeschaafden, die men onmondig en onkundig noemt; maar den geloofsstrijd des Christendoms trekt men persoonlijk zich niet aan.

Vanwaar dit even treurig en verderfelijk als bestendig en veelvuldig heerschend verschijnsel? Is het door eigenwaan en hoogmoed, dat men op voornamen toon zich plaatst buiten en boven den strijd, zonder gevoel van behoefte en verantwoordelijkheid aan God? Is het uit verkleefdheid aan zingenot en aan stoffelijk en tijdelijk aardisch belang, die onverschillige versmading en afkeerigheid baart van godsdienstig onderzoek en van de geestelijke en eeuwige dingen? Is het uit slaafsche navolging van den heerschenden toon en geest, die wat daar buiten en daar tegen gezegd wordt geen oog en opmerking waardig acht? Of is het, even als ten tijde van Festus, zoo ook in onze eeuw, de luchthartige vraag der twijfelzucht: »wie zal die geschillen beslissen? of wat gaan ze mij ook »aan?» Hoe dit zijn moge, onverantwoordelijk en onverschoonlijk is die lichtzinnigheid.

Ziet eens hoe staatkundige, maatschappelijke, wetenschappelijke vragen en geschillen met ijver en geestdrift, met inspanning van alle krachten worden ter harte genomen. En is dan de Christelijke geloofsvraag »wie en wat die zekere Jezus is?» minder belangrijk? Blijft zij niet voor allen en voor een iegelijk in 't bijzonder de groote, alles beslissende levensvraag? Wat geldt dan zijn Persoon en waardigheid en werk voor ons? Hoedanig is onze betrekking en gemeenschap met Hem?

Niet genoeg kan ons de wetenschap, de belijdenis, de toestemming zijn, dat Hij de Heiland der wereld is. Persoonlijk moet ons hart, door boetvaardig geloof en dankbare liefde, met Hem vereenigd en verbonden worden, gelijk de rank alleen uit den wijnstok leven en groeikracht en vrucht ontvangt. In die gemeenschap staat Paulus tegenover Festus en Agrippa en Bernice, in al huu pracht en macht en rijkdom. Hij, de vervolgte en gevangene, behoudt heldhaftig en onverschrokken zijne kalmte en zielsrust. Met een hart vol liefde voor vreemden en vijanden, kan hij betuigen: *»ik wenschte wel van God, dat allen die mij heden hooren, zoodanigen werden als ik ben, uitgenomen deze banden!»* Zóó werkt de wereld-overwinnende Godskracht des geloofs in den *»gestorven Jezus»*. Zijn dood, die des zondaars verzoening is met God, doet ook der zonde afsterven, om in nieuwheid des levens te strijden, te lijden, te roemen alleenlijk ter eere van God en Christus.

De vrucht van Zijnen dood schenkt de opgewekte Jezus als de *Levensvorst* uit den hemel, terwijl Hij spreken kan: *»Ik ben de Eerste en de Laatste en de Levende. Ik ben dood geweest, en zie, Ik ben levend in alle eeuwigheid, en Ik heb de sleutels van den dood en het doodenrijk.»* (Openb. 1 : 17, 18). Wordt dit woord door ons niet bestreden of betwijfeld, gelijk door zoovelen in onze dagen: wij moeten ook van dat groote feit de waarheid en werking zelve ervaren, daardoor dat in ons, evenals in Paulus, de ge-

storven Jezus »leeft." Dan achten wij alles schade om Hem te gewinnen, en in Hem bevonden te worden; opdat wij Hem kennen in de kracht Zijner opstanding en in de gemeenschap Zijns doods, als wedergeborenen tot eene levende hope, die, door Zijnen Geest getroost en gesterkt, volharden in den goeden strijd des geloofs ten einde toe.

Nog eenmaal vestigen wij het oog op Festus, om te zien hoe PARTIJDIG EN ONBETROUWBAAR het lichtvaardig oordeel der wereld over den christelijken geloofsstrijd zich betoont.

Terwijl de Landvoogd, niet zonder rechtmatigheid en juistheid, den aard en inhoud der godsdienst-geschillen beschouwt en bespreekt, is hij toch slechts in *schijn*, maar niet wezenlijk waarheidlievend en onpartijdig. Als Rechter moge hij zelfstandig en billijk handelen; hij kiest als mensch de zijde en de partij van Paulus' vijanden, die de tegenstanders en haters zijn van den gestorven Jezus. Dat die Jezus »leven zou" is, naar de uitdrukking van Festus, slechts een bewering en voorgeven van Paulus, waaraan hij geen het minste geloof, geen de geringste waarde en aandacht schenkt. Den Naam en de zaak van dien Jezus en zijn Evangelie verwerpt en versmaadt hij. Zóó behoort hij, even als Agrippa, met zooveelen, toen en thans, tot dezulken, van wie het woord des Heeren geldt: »een iegelijk die niet voor Mij is, is tegen Mij!" Mocht de schare dier afkeerigen van Jezus in onze dagen niet gedurig toenemen! De waarheid, dat die zekere Jezus leeft, als de verrezen Christus, en eenmaal als Rechter verschijnt, kan wel verloochend en vergeten, maar geenszins vernietigd worden. Hij is de weg, de waarheid en het leven, en niemand komt tot den Vader dan door Hem; want wie den Zoon Gods niet heeft, heeft het leven niet. Het eeuwig Evangelie verkondigt aan hen, die op aarde wonen, aan alle volken en geslachten, talen en natiën, de belofte des levens, dat in Christus Jezus is, met den eisch des geloofs en der bekeering, maar ook met de

waarschuwing: »indien iemand den Heer niet lief heeft, »die zij eene vervloeking: *Maran Atha!*” de Heer komt. Omtrent Hem kan en zal niemand steeds ONPARTIJDIG BLIJVEN handelen. Ziet dit ook hier in Festus. Toen hij, kort daarna, de verantwoording en Evangelieprediking van den Apostel hoorde, valt hij heftig hem in de rede met den uitroep: »*gij raaskalt Paulus! uwe groote geleerdheid brengt u tot razernij!*” Ja, de getuigenis van Jezus' opstanding en leven, geheel zijne verschijning als Gods Zoon, met de wonderen van Hem en door Hem geschied, — dit alles wordt zoo vaak niet alleen weersproken, maar ook begroet als de dweeperij van verwarde en kranke hoofden, die, of door overmaat, of door gemis van geleerdheid, tot geestdrijvers gemaakt zijn. Zóó velde de wereld haar oordeel over den Christelijken geloofsstrijd, nu eens met schamperen spot, gelijk Festus, of met hatelijke bitterheid, en dan weder met medelijdend beklag of met koude ongevoeligheid. Maar het smeulend vuur van innerlijke vijandschap tegen Christus en zijne zaak kan spoedig zoowel in daden als in woorden, geweldig losbranden. De Romeinsche Staatkunde, hier door Festus nog gevolgd, zal weldra hare verdraagzaamheid en billijkheid afleggen, om over te slaan tot openlijke en bloedige vervolging. Niet slechts zal een Heidensche Priesterschaar en een bijgeloovige volksmenigte met de joodsche ijver-aars samenstemmen; maar ook de hoogste Staatsmacht wil dan de belijdenis van Jezus' Naam als misdrijf en majesteitschennis straffen. Dit heeft Paulus met zoovelen ondervonden. Den marteldood moesten zij sterven, omdat zij de tempels en afgoden zoo min als het beeld en den geest des keizers godsdienstige eer bewezen, en weigerden den gekruisigden en levenden Jezus, als hunnen Heer en Heiland, af te zweren. Zóó heerschte toen de Staat op godsdienstig grondgebied; en hij deed het ook later dikwijls, op velerlei wijze en met verschillende inzichten en bedoelingen. Zegt men, dat het Christendom zoo zware

beproeving niet te duchten heeft, in onze 19de eeuw? De Heer alleen weet het. — Maar dit weten wij, dat gevaar van verdrukking overal dreigt, waar staatkundige wereldwijsheid en oppermacht alles beheerschen, en haren wil en hare wetten doen gelden boven en tegenover Christus en Zijn Evangelie.

Intusschen moet het Christelijk oog het oordeel der wereld over den geloofsstrijd steeds beschouwen zonder bevreemding en verwondering, maar ook zonder verbittering en verachting, met medelijden biddende voor Jezus' vijanden en versmaders. De ontwikkeling der wereldgeschiedenis toont de vervulling van Jezus' voorspelling en van Gods ondoorgrondelijken genaderaad. Maar het vaste fundament Gods staat onwankelbaar met het zegel: »de »Heer kent ze, die de Zijnen zijn, en een iegelijk, die den »naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.» Zoeken en volgen wij dan den Geest, die Paulus bezielde, om vrijmoedig en kloekmoedig, wijs en gematigd, bescheiden en zachtmoedig rekenschap te geven van de hope, die in ons is, gedachtig aan Jezus' woord: »Wie Mij belijden »zal voor de menschen, dien zal Ik ook belijden voor »Mijnen Hemelschen Vader.» Het is goed het oordeel der wereld te gebruiken tot zelfbeproeving en verootmoediging, tot opwekking en versterking van geloof en liefde en hoop. Doch daarbij ook gezien op de wolke der geloofs-getuigen en geloofshelden, die ons vóórgingen. Bovenal het oog steeds geslagen op den Oversten Leidsman en Voleinder des geloofs, die zoodanig een tegenspreken van de zondaars tegen zich verdragen heeft, opdat gij niet bezwijkt of verflauwt in uwe zielen. Hij, die het kruis verdroeg en de schande verachtte, is thans gezeten ter rechterhand Gods. Hij komt om den geloofsstrijd te doen eindigen en allen strijd hier beneden. Dan wordt het oordeel der wereld geoordeeld, en de overwinning is des Heeren.

BERICHT.

HET EEUWIG EVANGELIE verschijnt als Maandschrift, telkens met eene op zich zelf staande proeve van stichtelijke lectuur voor den beschaafden Christen. Tot medewerking hebben zich verbonden de Heeren: Dr. W. Astro, Dr. A. W. Bronsveld, Dr. J. I. Doedes, Dr. A. van der Flier, Dr. G. J. van der Flier, G. A. Fijnvandraat, Dr. J. A. Gerth van Wijk, J. H. Gunning, Jr., Ph. Hoedemaker, G. A. Hoog, H. V. Hogerzeil, Dr. A. Kuyper, A. Loeff, Dr. F. W. Merens, J. Moll Jbz., Dr. J. J. van Oosterzee, J. H. L. Roozemeijer, Dr. J. J. P. Valeton, Dr. G. J. Vinke, Dr. G. J. Vos Az., J. P. G. Westhoff en anderen.

De prijs voor het Maandschrift is per jaar *f* 1.80 en men verbindt zich telkens voor een geheel jaargang.

De Uitgever
W. H. KIRBERGER.